

Hassing Markskel 1523.

Ved HENR. LAURSEN.

PAA HASSING-REFS HERREDERS TING blev der i 1774 fremlagt og læst et Tingsvidne af Hassing Herredsting 1665, som indeholdt et ældre Tingsvidne af samme Ting, et Sandemandsbrev om Hassing Markskel 1523. Tingskriveren har iklædt de to Aktstykker sin egen Tids Sprogdragt; her er de forsøgt ført tilbage til den Sprogform, der brugtes henholdsvis ved Aar 1665 og ved Aar 1523.

Madtz Christenssøn i Schyum, den dag i dommer sted paa Hassing herridsting, Morten Jepsøn i Bolungsgaard, Knud Nielssøn i Elsted og Thomis Pederssøn i Schyumgaard Giøre vitterlig, att aar effter Guds byrd torsdagen den 3 Augustj paa forbenefnting ting var schichet Niels Anderssøn paa Bach i Hassing, eschet och fih en fuld tings vinde aff 8 dannemend, som er forbenefnt Morten Jepsøn, Knud Nielssøn, Christen Pederssøn i Haae, Jens Madtzøn i Hassing, Christen Thøgerssøn i Knatterup, Mogens Christeenssøn i Haae, Jens Michellsøn i Hassing och Jens Christenssøn ibm: Huilche forbenefnt 8 dannemend der vonde och bestod, att di søn och i dag den 3 gang, som hand beretter i for neste ting dage tilforn giort haffuer, och paa minnig Hassing sogen mends vegne fremb esched och begierede aff hederlig vellert mand Her Peder Mortenssøn, sogen prest till Hassing och Willersleff sogner¹, den Sandmands breff och togh, som var gangen om Hassing march med stien och stabell², som hand forminnte fandis i hans vere³, att hand den her for retten vilde fremb lege, att hand maatte faa tings vinde der effter. Saa var møt her for retten Erlig velagt mand Michell Madtzøn i Hassing paa forbenefnt Her Peder Mortenssøn vegne och i rette lagde forbenefnt Sandmands breff, som lyder saaledis:

Alle mend, som thette breff seer eller hører læsse, helsse wij, Ib Mullij foget till Haszing herritz ting, Olluf Michelsen i Jestrup, Lass Nielsen i Dybdall, Christen Knudsen i Broegordh, Spliid Bang paa Ørum, Michel Ollesen i Gisselbeck och Niels Jepsen i Haszing, kwngjøre wij for alle meth thette wort obne breff, ath aar effter gudz byrd mdxxiiij then torsdagh nest effter sancti Laurentij martins dagh⁴ var skicket

for oss och flere dannemend, ath hederligh och velbyrdigh mand mester Morten Throhle⁵ esket och feck ett fulth tingswinde aff viii dannemend, som er Niels Jepsen i Hassing, Simen Jensen ibidem, Thomes Juul ibidem, Michel Olluffsen i Gisselbeck, Niels Pedersen i Haszing, Jens Thomesen ibidem, Peder Pedersen i Hørsted och Christen Nielsen i Haae, huilcke forbenefnt viii dannemend endrecteligh wonde paa theris tro, siell och sandhen, ath thennem fulwittherligh er, ath Jib Knudsen i Haszing haffde opkreffuet och tilfuld⁶ sandemend i Haszing herrit efter loffuen ath giøre rett marcke skielling imellom theris Haszing marck. Først imellom Haszing marck och Bedsted marck. Første stien som saatt wort, bleff saatt østerst och norderst i Kornholm. Then andhen vesten till Troldgabs hyff⁷. Then thridie vesten till then hyff synden for Birckedall. Then fierde syndhen for same hyff. Then femte østen for Foldkier. Then siete i nerhedhen aff then gammell dighe, som kommer fra Toftum hiede. Then siuffnde, som stauder synden till veyen imellom Toftum hiede och Haszing hiede och Bedsted hiede. Saa øster imellom Wiisbye hiede och Haszing hiede till then gammelle skiell stien, som stor synden till Hiort mosse, och siden till the ij gammelle skiell stien, som tilforn var saatt imellom Wiisbye marck och Haszing marck. Ther fra till then stien, som stor i offuer ende aff Brwsdall. Ther fra till the ij stien, som stor imellom Wiisbye marck och Haszing marck, och saa till then stien i Lindagers moesse, i then øster ende, och saa till then stien, som er hørne stien imellom Willersleff marck och Haszing marck och Wiisbye marck och Haszing marck, och saa till then stien, som stor paa alfar vey, som løber synden omkring Gundgordh, och siden till alle the stien, som stor twert offuer moessen mellom begi søer, imellom Haszing marck och Willersleff marck, och saa framdielis till Tiufhiede widh tager⁸, och saa till then stien, som stander imellom Tiufhiede och Willersleff

⁵ Uden Tvivl den daværende Præst i Hassing, som altsaa var Magister og af adelig Byrd.

⁶ Naar Sandemænd skulde gøre Markskel, maatte efter Jydske, Lov 2-6 Sagsøgeren først paa Ting lade Sagen tillyse og Sandemændene indstævne til et Ting 14 Dage senere. Paa dette andet Ting *opkrævede* han de indvarslede Sandemænd til at gøre Markskel, og paa et tredje Ting, igen 14 Dage efter, tog to af Herredsfogden udnævnte Vidner hinanden i Haanden og ”saatte fylding paa sandmænd och dennem *tilfulde*” (tilfyldte), d. v. s. bevidnede, at de var lovlig opkrævede og nu lovlig kunde sværge i Sagen. Derefter fulgte saa samme eller en følgende Dag Sandemændenes Tov (Ed) paa selve Aastedet. Den næste Tingdag mødte de paa Tinget og kundgjorde deres Tov, hvorom der blev taget Tingsvidne.

⁷ *hyff*, Høj.

⁸ *widh tager*, begynder.

¹ Peder Mortensen var Præst i Hassing og Villerslev 1619 - 1670, fra 1654 tillige Provst i Hassing Herred. Under Svenskekrigen blev han ilde pint og mishandlet af Fjenderne.

² *stabel*, Kul og Flint, der blev lagt under Skelsten eller -pæle. Det var altsaa ikke noget nyt, men kun Stadfæstelse af gammel Vedtægt, naar Danske Lov senere bestemte, at ”naar Sandemænd have udseet Markeskiellet, da skulle de det stable med Stok eller Steen og Kul og Flint derunder”.

³ *vere*, Værge, Forvaring.

⁴ St. Laurentius' Dag den 10. August var i 1523 en Mandag, Torsdagen næst efter altsaa den 13. August.

hiede. Saa fra then stien och neder till Aalbeck till then stien, som stander nordhen til forneffnde beck. Saa fra then stien och till then stien, som stor synden till then grønne vey, som løber synden omsynder Tagkier. Saa fra then stien och lill then stien, som stor norden till veyen, som liger østen och nordhen om Haszing haffuerland. Saa fra then stien till then stien, som stor udi then grønne kier, begyndendis imellom Haszing haffuerland och Gildberigh aggre. Saa fra then stien och til then, som stander synden Aabroe, i then grønne brinck imellom the hwl veye.

Item wittneth forbenefnde viii dannemend, thet the hørde och saa same dagh, ath sandemend stodhe inden alle iiij stocke, som er Olluf Michelsen i Tøtterup, Lass Nielsen i Dybdall och Christen Knudsen i Broegordt, kwngiorde och tilstodhe, ath the haff de giort sand marcke skielling omkringh forbenefnde Haszing marck, stien fra stien, som forbenefnde stor, wden all gunst och gaffue, och all

wild och wenskab, effter de elste mends raad och samtøcke som i herridet bor och beste ther wdaff wed, hver mands steg⁹ eller stabell eller sierkiø¹⁰ paa begi sidher wforkrencket i alle mader. In cuius testimonium sigilla nostra. Dalum loco et die ut supra¹¹.

Och var same sandmands breff med 5 zignether forseglod och her i dag er lest och paa schreffuet. Item bestod med æd och opragte finger Peder Pouelssøn i Hassing och Anders Jenssøn ibm., att di i dag var 3 vgher var till forbenefnte Her Peder Mortenssøns i Hassing preste gaard och talde med hans hustrue i hans gaard och steffnet hannem hid i dag till tingi till denne vindis beschriffuels.

Att dett saa for retten gangen er, stadfester vi med vores zignether. Datum ut supra.

(L S) (L S) (L S)

Knud Nielsen
egen haand.

(Historisk Årbog for Thisted amt 1939, side 278-282)

⁹ *steg*, Stok, Pæl, her Skelpæl.

¹⁰ *sierkiøb*, Særeje, Jord, som ikke hører til Fællesjorden, men er Enkeltmands Eje.

¹¹ dvs.: Till windesbyrd henger wij wor indzegel nedhen for thette breff. Giffuet stedh och dagh som for stander skreffuet.